Teija Lahti-Nuuttila

10.1.2023 BFRK/1/060/2023

Saaja: Eduskunnan talousvaliokunta, TaV@eduskunta.fi

Asia: VNS 8/2022 vp Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko

Business Finland kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää seuraavia päähuomioita asiaan:

Huoltovarmuuden osaamisperustaan kiinnitettävä huomiota

Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko on hyvin laadittu ja tarkastelee huoltovarmuutta monipuolisesti. Business Finland esittää kuitenkin, että huoltovarmuuden osaamisperustaan kiinnitettäisiin vielä enemmän huomiota selonteossa. Selonteko ei tunnista riittävästi teknologian edistymisen vauhtia ja miten parhaiten luomme kyvykkyyttä toimia edelläkävijänä ja torjua erilaisia uhkia. Tähän liittyen esitämme huomiot selonteon kohtiin 7.3 ja 7.4.

Kansallisen huoltovarmuusstrategian lähtökohtana on markkinaehtoinen toiminta. Kuten selonteossa todetaan, kansallisen huoltovarmuuden lähtökohtina ovat toimivat kansainväliset markkinat, monipuolinen teollinen ja muu tuotannollinen pohja, vakaa julkinen talous ja kilpailukykyinen kansantalous. Suomessa valtaosa kriittisistä infrastruktuureista, palveluista ja tuotannosta on yksityisten yritysten tuottamaa ja ylläpitämää.

Teknologinen edelläkävijyys luo turvaa

Turvallisuusuhat ovat muuttaneet muotoaan ja niihin varautuminen edellyttää kasvavassa määrin elinkeinoelämän osaamista ja toimintaa. Huoltovarmuuden edellytys on, että yrityksemme ovat edelläkävijöitä etenkin kriittisiin infrastruktuureihin liittyvissä osaamisissa. Kyberturvallisuuden kyvykkyys, tekoäly- ja kvanttiosaaminen ovat esimerkkejä alueista, joissa meidän tulee pyrkiä korkeaan osaamistasoon ja kriittisen massan omaavaan yrityspohjaan. Datan luotettava hallinta näkyy kaikilla kriittisillä osa-alueilla kuten esimerkiksi älykkäässä energiaohjauksessa, henkilö- ja terveystiedoissa ja logistiikassa. Osaamisemme ei voi olla heikompaa kuin muualla maailmassa, jos haluamme torjua infrastruktuureihimme kohdistuvia uhkia.

Edelläkävijyys ja korkea osaamistaso myös muissa kuin digitaalisissa kyvykkyyksissä turvaa huoltovarmuutta. Esimerkiksi hajautetun energiajärjestelmän ratkaisut ja uudet innovatiiviset elintarvikkeet lisäävät huoltovarmuutta. Huoltovarmuutta lisää myös se, että kykenemme jalostamaan raaka-aineitamme mahdollisimman pitkälle kotimaassa ennen vientiä. Tämä luo samalla arvonlisää yhteiskuntaan. Olisi hyvä lisätä elinkeinoelämän ja yritysten osaamista huoltovarmuuden kannalta strategisilla alueilla esim. energian, maatalouden, lannoitteiden, vesi- ja jätehuollon, kemikaalien, materiaalien, raaka-aineiden, logistiikan, digitaalisuuden ja kyberturvallisuuden alueilla.

Edelläkävijänä toimiminen edellyttää jatkuvaa panostusta innovaatiotoimintaan. Toimiva tutkimus- ja innovaatioympäristö on perusta myös huoltovarmuudelle. Suomessa on maailmanluokan osaamista, mutta paikoin yrityspohja on ohut ja toimijat pieniä. Kannusteita kriittisten osaamisten jatkuvaan kehittämiseen yrityksissä tarvitaan. Kansallisen huoltovarmuuden paranemisen lisäksi tällä lisätään yritysten kansainvälistä kilpailukykyä. Esitämmekin, että selonteon kohtaan 7.3 tulisi lisätä koulutuksen oheen panostaminen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

Ennakoitavuus ja tiedonsaanti tärkeää

Kuten selonteossa todetaan, huoltovarmuus rakentuu pitkälti kriittisillä sektoreilla toimivien yritysten kyvystä reagoida poikkeusoloihin, sietää kriisi- ja häiriötilanteita sekä palautua niistä nopeasti. Geopoliittiset tilanteet vaikuttavat osaltaan yritysten toimintaympäristöön. Selonteossa tuodaan esiin lukuisia ajankohtaisia kansainvälisiä hankkeita huoltovarmuuden parantamiseksi. On tärkeää, että yritykset saavat tietoa hankkeista ja suunnitelluista muutoksista riittävän ajoissa, jotta ne voivat ottaa ne huomioon omassa strategiassaan ja kehitystyössään. Hyvä tietopohja mahdollisista riskeistä ja miten niihin voi varautua parantaa turvallisuutta. Selonteossa todetaan, että julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyön verkostomallia kehitetään ja vahvistetaan vastaamaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksia. Selonteon luku 7.4 tulisi olla toimenpide-ehdotuksiltaan tältä osin täsmällisempi toimintaympäristön ollessa parhaillaan muutostilanteessa. Nyt selonteossa vain todetaan, että toimintamallia kehitetään.

Lisätietoja:

Teija Lahti-Nuuttila, Executive Director, Network Services
050 557 7873
teija.lahti-nuuttila@businessfinland.fi

Business Finland

Business Finland luo maailmaa muuttavia menestystarinoita. Business Finland tuottaa kestävää hyvinvointia suomalaiselle yhteiskunnalle.

Business Finland tukee kasvuhakuisia ja kansainvälisille markkinoille suuntaavia yrityksiä. Rahoitamme ja neuvomme innovaatioiden tekemisessä, autamme löytämään oikeat markkinat ja verkostot sekä tuemme kansainvälistymistä ensimmäisistä vientiponnisteluista aina globaaliin laajentumiseen.

Business Finland hankkii jatkuvasti kansainvälisiä yrityksiä kasvattamaan toimintojaan Suomessa. Houkuttelemme myös huippuosaajia sekä matkailijoita nauttimaan pohjoismaisesta elämäntavasta, puhtaasta luonnosta ja kiinnostavista mahdollisuuksista.

Organisaatiossamme työskentelee 760 asiantuntijaa 40 toimipisteessä maailmalla ja 16 toimipaikassa Suomessa. Business Finland on osa Team Finland -verkostoa.
